

SXEDIO.FC6

10.8.1945: Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΡΙΒΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΠΑΡΑΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΙ Η ΙΑΠΩΝΙΑ. ΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΑΦΗΝΟΝΤΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

Με τους συμμάχους να προελαύνουν και να απελευθερώνουν συνεχώς όλο και νεότερες περιοχές πολλοί γερμανοί και ιταλοί αιχμάλωτοι συλλαμβάνονταν.

Αποτέλεσμα του γεγονότος αυτού ήταν να αρχίσει η ανταλλαγή των πρώτων αιχμαλώτων.

Ανάμεσα στους πρώτους που ανταλλάγησαν και αφέθησαν ελεύθεροι ήταν οι βαρειά τραυματίες και οι ανάπηροι του πολέμου.

Οι πρώτοι αιχμάλωτοι ανταλλάγηκαν το Νοέμβριο του **1943** και άλλοι πήγαν στο Λονδίνο ή την Αλεξάνδρεια, ανάλογα με τις ευκαιρίες που υπήρχαν.

Τρεις από τους τραυματίες που είχαν αφεθεί ελεύθεροι (ο ένας είχε χάσει το πόδι του και οι δυο άλλοι από ένα χέρι) είχαν μεταφερθεί στο Λονδίνο στις αρχές Νομβρίου του **1943**.

Ανάμεσα σ' αυτούς που ανταλλάγηκαν ήταν και οι κύπριοι Ηλίας Χαμικούλου από τον Κορμακίτη, Αλή Χασάν από την Αγύρτα, Αχμέτ Μουσταφά από το Πλατάνι, Ιωάννης Χριστοδούλου από τα Πηγαίνια, Ηλίας Ιωάννου και Ιωάννης Κουρουκλάς, από τον Κορμακίτη, Κώστας Γεωργιάδης από τη Λευκωσία, Θεόδουλος Αγαθαγγέλου από τη Διερώνα, Παύλος Παύλου από την Τόχνη, Μιχαήλ Διαμαντής από τη Λεμεσό, Ιωάννης Στυλιανού από το Πεντάκωμο, Ηλίας Πορφυρίου και Γρηγόρης Α. Πογιατζής από τη Λάπηθο και Λοΐζος Κύρζας Γιαννουδιού από το Παλαιομέτσο.

Στις πρώτες τους δηλώσεις, ελεύθεροι πια οι αιχμάλωτοι μπόρεσαν να περιγράψουν πιο ελεύθερα τις στιγμές που πέρασαν στα στρατόπεδα αιχμαλώτων. Μετέδωσε ο ανταποκριτής της εφημερίδας "Ελευθερία" Α. Μητσιδης, που είχε συνομιλήσει μαζί τους στις **7.11.1943:**

"Κατά το πρώτο έτος της αιχμαλωσίας των εν Γερμανία οι κύπριοι εδοκίμασαν σκληρούς καιρούς. Η διαγωγή των Γερμανών ήτο τραχεία, κατά το τελευταίον όμως έτος, μετεβλήθη πλήρως, των Γερμανών επιδειξάντων μεγαλύτερον σεβασμόν έναντι όλων των αιχμαλώτων. Οι ρώσσοι όμως αιχμάλωτοι ετύγχανον του χειροτέρου μεταχειρισμού. Οι Κύπριοι είδον ρωσσίδας ημιλιμοκτονούσας να βαδίζουν άνευ υποδημάτων επί των πάγων.

Όλοι οι ανταλλαγέντες Κύπριοι αιχμάλωτοι, μετά των οποίων συνωμίλησα, μοι ετόνισον ότι το ηθικόν των Γερμανών καταρρέει συνεχώς. Οι Κύπριοι συνήντησαν γερμανούς οι οποίοι παρεδέχθησαν ότι η χώρα των διεξάγει έναν χαμένον πόλεμον. Η κατάστασις εν Γερμανία υπό έποψιν επισιτισμού και επενδύσεως είναι πολύ κακή. Με εν σιγαρέτον ή εν τεμάχιον σοκολάτας δύναται τις να εξαγοράση τη εύνοιαν των Γερμανών. Οι πολλινοστούντες Κύπριοι αιχμάλωτοι μου εδήλωσαν επίσης ότι ο εναέριος πόλεμος τον οποίον διεξάγει η Βρεττανική και η η Αμερικανική Αεροπορία παρέλυσε την Γερμανίαν".

Άλλοι 12 αιχμάλωτοι μεταφέρθηκαν στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου από τη Γερμανία, λίγο αργότερα (2.12.43). Αυτοί ήσαν οι Αργυρός Χ. Πεύκαρος, από τις Πάνω Αρόδες, Σαλίχ Αχμέτ Ντολματζή από τη Λάπηθο, Αρίφ Μεχμέτ από τη Λευκωσία, Μιχαήλ Γεωργίου από το Στροβολο, Κώστας Κυπριανού από τον Άγιο Επίκτητο Κερύνειας, Μουσταφά Νιταγή από τη Λεμεσό, Δημήτριος Λεωνίδου από τα Μανδριά Πάφου, Εμίρ Τζεμάλ και Παύλος Γεωργίου Παπαδιάκος από τη Λεμεσό, Οσμάν Χασάν και Χασάν Σαμπαχετίν από την Πελαθούσα και Μεχμέτ Σεφκί από τη Λάρνακα.

Αργότερα απελευθερώθηκαν (Ανεξάρτητος 8.12.1943) οι Σ. Βασιλείου από το Μαζωτό, Π. Σωκράτους από την Τίμη, Π. Χαραλάμπους από τον Αμίαντο, Μ. Χ. Αλί Παλλή από τη Γαλάτα, Ε. Καρπασίτης από το Μαραθόβουνο και Αχμέτ Πεκρή από τη Λεύκα.

Στις 4 Ιανουαρίου 1944 έφθασαν στην Κύπρο μέσω

Αλγερίου οι πρώτοι αιχμάλωτοι: Μιχαήλ Γεωργίου από το Στροβολο, Παύλος Γ. Παπαζάκος από τη Λεμεσό, Ηλίας Καρπασίτης και Κ. Γρηγορίου από τον Άγιου Επίκτητο.

Τους αιχμαλώτους αυτούς ακολούθησαν χιλιάδες άλλοι που συνέχιζαν να φθάνουν κατά διαστήματα και ανάλογα με την εξέλιξη του πολέμου και την απελευθέρωση και άλλων περιοχών από τα χέρια του Χίτλερ.

Η ζωή στα στρατόπεδα συγκέντρωσης ήταν πραγματικά δραματική και οι περιγραφές από τους αιχμαλώτους συγκλονιστικές, ενώ από τους αφικνουμένους αιχμαλώτους οι Κύπριοι άκουαν για ώρες να τους αφηγούνται τις δύσκολες και δραματικές στιγμές του πολέμου και τη συνεισφορά τους στον πόλεμο.

Πολλοί από τους αιχμαλώτους μη αντέχοντας τις κακουχίες δραπέτευαν με την παραμικρή ευκαιρία που τους δινόταν έστω και με κίνδυνο της ζωής τους και περιπλανόνταν στη Γερμανία μέχρι που μπόρεσαν και βρήκαν διέξοδο προς άλλες χώρες ή ήλθε η απελευθέρωση και διασώθηκαν. Άλλοι άφησαν την τελευταία τους πνοή στα στρατόπεδα ενώ στην Κύπρο μάτια τους περίμεναν οι συγγενείς τους και ενώ η ανθρωπότητα και η Κύπρος πανηγύριζαν το τέλος του πολέμου. Με τη λήθη του πολέμου ο Κυβερνήτης αγγέλλοντας το θρίαμβο των συμμάχων ανέφερε:

"Λαέ της Κύπρου.

Ο πόλεμος στη Ευρώπη τελείωσε και σας προσφωνώ συμεριζόμενος μαζί σας αισθήματα βαθιάς ανακούφισης και ευχαρίστησης διότι επί τέλους έφθασε η ημέρα για την οποία όλοι ευχόμαστε με ζήλο για τόσο μακρό χρόνο.

Η ημέρα αυτή σημειώνει όχι μόνο το τέλος των θανάτων και καταστροφών στην Ευρώπη από τον πόλεμο αλλά και την τελεία και ολοσχερή συντριβή της ναζικής τυραννίας. Αυτή η τυραννία είναι που επέφερε τον τραγικότερο από όλους τους πολέμους στην ιστορία της ανθρωπότητας και είναι σ' αυτήν που θριάμβευσαμε.

Κατά τη στιγμή αυτή της νίκης, οι πρώτες μας

σκέψεις μας αφιερωθούν στους πεσόντες σε εκείνους οι οποίοι έκαμαν την υπερτάτη θυσία, σώσαντες τη ζωή τους υπέρ μας και υπέρ των γονιών του μέλλοντος.

Δεν θα γεράσουν σαν εμάς που μείναμε να ζούμε
θε νάναι ακατάλυτοι στο πέρασμα του χρόνου
Στο γέρμα και στο γέννημα του ζωοδότη ήλιου
Πάντα θα τους θυμόμαστε...

Μεταξύ αυτών υπάρχουν και μέλη των δικών μας δυνάμεων, των Κυπριακών και παρόλο που ο αριθμός τους είναι μικρός σε σύγκριση με το σύνολο, εν τούτοις η τιμή που τους οφείλουμε δεν είναι καθόλου μικρότερη από τις άλλες.

Επίσης μας θυμηθούμε τις οικογένειες των πεσόντων, τους πληγωμένους, ως και τα θλιβερά θύματα κι' αυτά της σκληρής εκείνης τυραννίας, η οποία παρόλο που είναι τώρα νεκρή, έχει όμως αφήσει τα σημάδια της σαν βαθιές χαίνουσες πληγές στην καρδιά κάθε χώρας της Ευρώπης.

Εμείς εδώ στην Κύπρο έχουμε κάθε λόγο να είμαστε ιδιαίτερα ευχαριστημένοι για την εξαιρετική καλή μας τύχη. Ο λογισμός μας τρέχει στις σκοτεινές ημέρες του **1941** και του **1942**, την εποχή που μας απειλούσε το φάσμα της εισβολής και του τρόμου που κυρίευσε και κατέστρεψε τις άλλες χώρες, οι οποίες τώρα ελευθερώθηκαν.

Στο μήνυμα του ο Κυβερνήτης υπενθύμιζε ότι η Ιαπωνία δεν είχε υποκύψει και συνέχιζε τον πόλεμο.

Όμως η ήττα της ήταν εξασφαλισμένη και **50** αντιπρόσωποι διαφόρων χωρών, ηνωμένοι πλέον, συγκεντρώθηκαν στον Άγιο Φραγκίσκο για να υπογράψουν το χάρτη της ειρήνης των Ηνωμένων Εθνών.

Ο Χάρτης ονομάστηκε "Καταστατικός Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών" και όπως αναφερόταν στην εισαγωγή του στόχος της νέας διεθνούς οργάνωσης ήταν η διάσωση των επερχομένων γενεών από την πληγή του πολέμου.

Πρώτη υπέγραψε το Χάρτη, σύμφωνα με ανταπόκριση του Μπι Μπι Σι στις **26** Ιουνίου, η Κίνα και ακολούθησαν η Ρωσία, η Βρετανία και η Γαλλία.

Μετά τις μεγάλες δυνάμεις υπέγραψαν τα μικρότερα κράτη κατ' αλφαβητική σειρά και τελευταία υπέγραψε η Αμερική σαν προσκαλούσα δύναμη.

Σαν προσωρινή έδρα της νέας Διεθνούς Οργάνωσης των Ηνωμένων Εθνών ορίστηκε το Λονδίνο.

Η Ιαπωνία δεν άργησε να παραδοθεί και αυτή στις **10 Αυγούστου 1945** ο Ραδιοσταθμός του Τόκυο μετέδιδε ότι η Ιαπωνία αποφάσισε να παραδοθεί άνευ όρων στους συμμάχους.

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος έληξε οριστικά.